

Še še ne veš, zdaj izveš:

da se je ameriški prezident Roosevelt na nekem zborovanju v Hyde Parku izrekel za svobodo znanosti in mišljenja;
da so nemške zasedbene oblasti na Nizozemskem poslale v Nemčijo 250 nizozemskih mladih učiteljev, ki jih bodo nastavili na nemških šolah;
da je zgodovinski arhiv v Barceloni postal žrtev ognja;
da so oljke letos v Italiji obrodile mnogo boljše kot lani ter računajo s 50% večjim pridelkom olja;
da je italijanski kralj in cesar prošle dni biskup Guidonij ter si ogledal tamošnje stalske naprave z italijanskimi strmoglavimi letali, »picchiattellije«;
da sta nemški in italijanski poslanik v Afriki, von Richthofen in grof Magistrati, povabila bolgarske vlade obiskala Južno obdružbo;
da je bil sestanek med Hitlerjem in Muslimijem prošle teden po vrsti že šesti sestanek med obema državnikoma;
da se je doslej priglasilo nad 400 tisoč prostovoljcev za vstop v ameriško vojsko, kar predstavlja rekord v prostovoljnem nošenju naše dobe;
da so ameriške carinske oblasti zaplenile 70 tisoč dolarjev živega srebra, namenjenega na Japonsko;
da ostane poletni čas še nadalje v veljavi samo v Nemčiji in Italiji, marveč tudi v Belgiji in na Nizozemskem.

Churchill v zaklonišču

Angleški min. predsednik Winston Churchill se je dal fotografirati v zaklonišču vladne palače v Londonu. V tem podzemskem prostoru je zamenjal trdi klobuk s čelado

Zadnji popoien sončni mrk

Opazovanja v Afriki in Južni Ameriki — Preizkušnja Einsteinovih efektov

Kakor smo poročali, se je 2. t. m. vršil popoln sončni mrk, ki je pa bil viden le v Afriki in Južni Ameriki. V Calviniji v Južni Afriki so se zbrali znani astronomi, da bi ta mrk opazovali, med njimi prof. Brown iz Kapskega mesta in vodje zvezdarn v Kapskem mestu, Camberri ter Pretoriji Jackson, Allen in Redman. Iz Cambridgea so poslali ogromen spektroskop, s katerim je uspelo točno fiksirati spektrum med prehodom iz delnega v popoln mrk. Da bi na ogromni aparat ne vplivale temperaturne spremembe, so ga vgradili v tri metre globoko jamo. Popoln sončni mrk je trajal 230 sekund najdaljša senca je bila v pasu med Pernambukom v Braziliji ter Tumakom v Kolumbiji, kjer je trajala od 5.18 do 10.19.

Prometno letalo nad Natalom in Pernambukom zavoljo teme ni moglo izvršiti rednega pristanka v Cabadelu.

Prof. Brown je izjavil, da je bil ta sončni mrk tisti, ki so ga doslej najbolj opazovali. Šlo je v glavnem za preizkušnjo takih zvanjih »Einsteinovih efektov«.

Na podlagi zbranega gradiva upajo bistveno pojasniti vprašanja, ki so s tem v zvezi. Napravili so številne posnetke zvezd, ki so podvržene Einsteinovim efektom.

Na zamorske domačine je imel sončni mrk globok vpliv. Mnogi so bili prepričani, da so letala zatemnila nebo. Iz Pernambuka poročajo, da so tisoči ljudi bežali iz vasi ter se zatekali v cerkve. Duhovniki so jim le s težavo depovedovali, da še ni prišel sodni dan v zvezi z evropsko vojno, kakor so preprosti ljudje mislili. V Južni Afriki so zamorci v mnogih primerih zapadli v poganke običaje in nečistija je morala nastopiti proti žrtvovanjem.

Tragikomedijska zavoljo zatemnitve

Dva para, med katera je posegla kruta moška pest

Mučna zamenjava je spravila dve mladi zaljubljeni dvojici pred poljskega komisarja v Milanu. Pio in njegova Lucia sta se bila zmenila za pozno večerjo ured pred vogal, kjer sta se običajno sestajala. Tokrat je bil ženski spol izjemoma točnejši, točno ob devetih je bil že na mestu. Temno je bilo kakor v rogu, kajti v Italiji skrbno upoštevajo zatemnitvene predpise. Lucia je čakala in čakala. Nenadno se je pojavila v temi še temnejša senca in stopila naravnost proti mladenci.

Toda to ni bil Pio in Lucia ni bila tista, ki jo je tujec iskal. Ker pa je čakanje v dveh prijateljicah, sta se kmalu sprazumela in stopala sem in tja. Držala sta se zavoljo teme celo za roke. Tedaj je prispela ona druga. Komaj je opazila, da stopa njen izvoljenec z drugo, se je z vsem južnjaškim

temperamentom zakadila na domnevno rivalinjo. Prestrašeni mladenič se je zamenjal za ženski pomirje. Za namerje je prispel tedaj tudi zakasnel Pio, videl je, da je njegova zaročenka v nevarnosti in se je z udarci s pestjo na levo in desno vmešal v stvar. K sreči pa oko postavice ni bilo predaleč in je hitro poseglo vmes ter spravilo pripravljeno in pretepačo se mladež iz teme v svetlobo policijskega komisarja. Tam se je zatemnitvena tragikomedijska hitro pojasnila in pomirjena glede zvestobe druga, so mladi ljudje odšli v razno smer. Tedaj je vstala tudi luna in je pokazala za pomote teh mladih ljudi svoj najširši in najprijetnejši nasmeh.

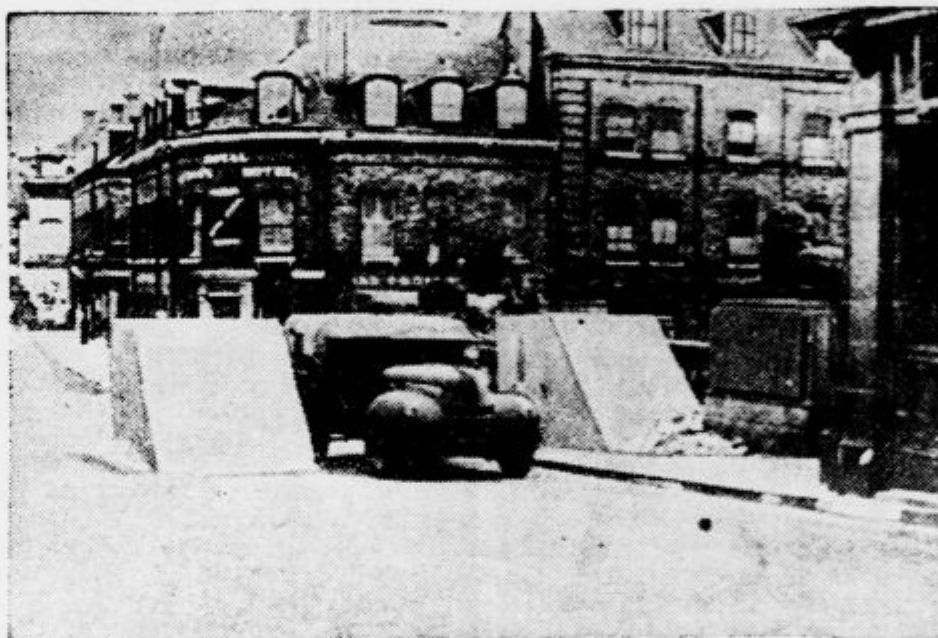
INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Uničevalno delo bomb

Učinek angleške bombe na neki berlinski zgradbi

Betonske ovire

na mostu v nekem angleškem mestu

Kdo je izumitelj fotografije?

Ne Francoz Daguerre, temveč Američan Drapper

Kakor poročajo iz New Yorka, je neka ameriška družba, ki se bavi z raziskovanjem zgodovine fotografije, dokazala, da je Američan dr. John William Drapper že okoli l. 1830 delal portretne posnetke s kamero, ki je bila podobna kocki. To je razvidno iz članka, ki je izšel v nekem strokovnem časopisu l. 1858.

Potemtakem bi bil Draper poznal umetnost fotografiranja že nekoliko let pred Daguerrom, ki je svoj postopek objavil l. 1839. Kot prvi izumitelj fotografije pa Draper tudi ne prihaja v poštev, saj je to izum, na katerem so delala polagoma mnoga stoletja. Počrtni srebreni soli v svetlobi bi dognal n. pr. Schulze že l. 1727, a Daguerrov prijatelj Nicephore Niepce, je že

l. 1822 s kamero delal posnetke na polirane cinaste plošče, ki so bile prevlečene s svetločutno asfaltno raztopino.

Kanada bo sejala manj žita

»New York Times« poročajo, da v kanadskih kmetijskih krogih resno razmišljajo o tem, da omejijo letošnje setev žitaric za 35 odstotkov normalnega posevka. Kaj pomeni to v času, ko grozi v Evropi lakota zaradi vojne, si lahko mislimo.

Ukinjen nedeljski počitek

Turška vlada je izdala naredbo, s katero se ukinja nedeljski počitek v Turčiji. Ukrep je bil izdan zaradi zaščite narodnega gospodarstva.

Protiletalska baterija na delu

Baterija protiletalske obrambe v Londonu v trenutku obstreljevanja nemških aeroplanov

LEPA ZAROTNICA

Detektivski roman

»Bog nebeški!« je rekel Bill, ki je bil izgubil svojo običajno prisotnost duha. »Vse to moramo razjasniti, možnosti so vendar tako krasne!«
»On trdi narobe! De Squeira je slepar. Kar vesel sem, da morem rešiti tvoj denar.« Bill je dvignil obrvi in ni bil videti nič kaj posebno hvaležen. Peter si je napačno tolmačil vzrok.
»Menda ni že prepozno?« je vprašal v skrbeh.
»Bojim se, da je.« Počasi in mukoma so mu prišle te besede iz ust. Napeto je premišljeval.
»Si mar že kaj vplačal?«
»Glej, Peter duša stara, to reč sem imel za najboljšo možnost, ki se mi je kdaj ponudila. Saj si tudi ti videl papirje in si bil za to. Na tvojo sodbo sem se slepo zanesel. Ko te ni bilo, kakor sva bila dogovorjena, nisem nikakor hotel izpustiti te stvari iz rok in sem dal nekaj na račun.«
»Laž je bila debela kakor pest, a vrhunec je bil v tem, da je krivo očital Petru.«
»To dobiš nazaj,« ga je Peter potolažil. »Skupaj se morava postaviti po robu.«
»Seveda morava vse poizkusiti, ali — Vera, bi naša pustila za trenutek sama?«
»Vera je odšla iz sobe. Bill je svojo razburjenost dobro igral — sicer je bila pa deloma pristna.«
»Denar je bil Verin!« je zastokal, ko sta ostala

sama. »Kakor sem ti že povedal, so bili to najini zadnji prihranjeni beliči. Morda jih lahko rešiva, a saj veš, koliko stane odvetnik. S čim naj ga plačava?«

»Pomiri se, Bill,« je rekel Peter. »Toliko časa bom jaz tvoj bankir.«

»Kaj hočeš s tem reči? Vem, da dobro misliš, a tega ne morem sprejeti. Zelo plemenito je od tebe, toda kriv nisi ti, čeprav sem prepričan, da je bila stvar dobra, ker si se ti zanimal zanj. Ti razumeš o teh rečeh toliko več od mene! Ko bi le za Vero ne bilo tako težko! Ne, tega ne morem sprejeti.«

»Ljubi Bill, saj ne more trajati dalj kakor teden dni ali dva.« Bill Mason se je sicer upiral, a vendar se je dal počasi prisiliti, da je vzel ček za pet sto funtov, in domenila sta se, da ne povesta Veri ničesar. Billovo razpoloženje se je spet popravilo. Veliki ribolov mu je bil sicer tudi pot izpodlehel, a življenje vendarle ni bilo tako okrutno, kakor je kazalo izprva. Zdaj je šlo za to, da — vsak po svoje — pomagata Veri!

Ko se je poslovil od njiju, je šel Peter v pisarno zasebnega detektiva Silvestra Duggana, ki mu ga je bil priporočil njegov bankir.

»Sicer nimam posebno laskavega mnenja o teh ljudeh,« je bil rekel bankir, »a Duggan je zmožen, koristil vam bo.«

Duggan je bil mož visoke postave in koščene obraza, ki mu je dajal neko podobnost s Conanom Doylem, kakor ga vidimo na slikah; na vse načine je izkušal to podobnost še bolj poudariti.

Peter ga je zaobljubil, da bo molčal; nato mu je povedal zgodbo o svoji ugrabitvi in izpustitvi.

Detektiv ga je pazljivo poslušal ter si zapisoval podrobnosti, ki so se mu zdele važne.

»Če smem povedati svojo misel,« je dejal nazadnje: »velika škoda je, da so vam vrnilo ček. Kot ste jim povsem pravilno rekli, bi jih bili pri poizkusu, da ga vnovičjo, gotovo prišli in zdaj bi sedele pod ključem.«

»Njihovo prijete se mi niti ne zdi zaželeno,« je rekel Peter. »Samo pomislite: ena izmed njih je bila izgubila svoj denar zato, ker je njen skrbnik spekuliral s kavčukom, in je mislila, da je med denarjem, ki sem ga jaz s kavčukom prislužil, tudi njeno premoženje.«

»To je vse prav lepo, gospod, a če bi imel vsak, kdor izgubi kak denar, že kar pravico, da se zateče k samopomoči —«

»Vem, vem,« mu je segel Peter v besedo. »Vendar želim samo, da poizvedujete po dekletih. Vse ostalo prepustite meni.« Duggan je skomignil z rameni. »Krasno, gospod. Kakšne opore imava? V knjigah je bilo zapisano ime Olive Sheltonove. To bi utegnili biti lastnica počitniške hiše; kmalu bom vedel, kako in kaj. Potem imava to žepno rutico, majceno, dragoceno stvarco. Čipke so ročno delo, uvezena začetnica pa je C, ne O.« Tako govoril je podržal mično rutico v rokah. »Ali jo smem obdržati tu?«

»Ne,« je dejal Peter. »Rad bi jo vzel s seboj. Toda črko si lahko prerišete.«

»In končno ostane še voz, limuzina, s katero so vas odpeljale. Njena številka je RM 9574. Tudi tu bo lahko ugotoviti lastnika.«

»In lišice?« je vprašal Peter.

Mladenč iz deklice

V majhnem kalifornijskem mestu se je primeril pred kratkim redek primer spremembe spola. Do njenega 16. leta ni nihče dvomil, da je Olga Greyeva dekle. Tudi njena lastna mati jo je kot takšno vzgajala. V 16. letu pa je dobila Olga tako izrazite znake moškega spola, zlasti kar se tiče obraza, glasu itd., da je mati v skrbeh povprašala zdravnika za svet. Ta je izjavil po natančnem pregledu, da se je deklica Olga spremenila v mladeniča. Mladi mož se je preselil v New York, da bi se lahko neovirano od ljudske radovednosti obkledel v moška oblačila. Kakor pravijo ameriški listi, je v zadnjih letih to že drugi primer spremembe spola v severni Kaliforniji.

Strelci na Anglijo s francoskimi topovi

Iz Londona potrjujejo, da so v nemških položajih daljnosijskih topov, ki streljajo na Anglijo, vgrajeni tudi francoski topovi, ki so stali prej v Maginotovi črti. V ozemlju Douera so ugotovili več 300-milimetrskih granat, ki so francoskega izvora.

Propaganda v rdeči vojski

Ruski vojni komisar Zaporozec je bil imenovan za šefa politične propagande v rdeči vojski.

A NEKDOTA

Igralec in pisatelj Iffland se svojih ulog pogostoma ni naučil zadosti na pamet. Nekoga dne so se njegovi tovariši domenili, da ga bodo spravili v točnik. Zvečer bi moral Iffland na odru prebrati pismo, ki mu ga je prinesel sluga. Takšnih pism se nikoli ni učil na pamet, saj so mu običajno prinašala pisma z vsem besedilom. Toda tokrat je sluga prinesel prazen listek. Iffland je bil v hudi zadregi. Sufler je bil videti tudi v zvezi z nagajivimi tovariši, kajti v svojem zaboju se je igralcu samo režal. V najvišji sili pa je dobil Iffland domislilco.

Obračal je malo sem, malo tja, dal ga je k očem in spet malo od sebe, na zadnje je izročil list, majaje z glavo, slugi in dejal: »Ne vem, kaj je v zadnjem času z mojimi očmi. Pisavo vidim vso zabrisano. Moral bom k zdravniku. Prosim, preberi mi t te črčke!«

Sufler je moral slugi tedaj po sili pomagati ...

VSAK DAN ENA

Pesimist: »Kako ti gre?«
Optimist: »Čutim se vsak dan mlajšega!«
Pesimist: »Da, tudi to je znak starosti!«

»Kako mislite, gospod?«

»Kje prodajajo lišice? Človek vendar ne more stopiti v prvo blagovnico in reči prodajalki: »Gospodična, prosim par lišic za gospode, velikost št. 8.« Kje se dobi takšna reč? Mislim pač, da je le malo trgovin, kjer človek lahko kupi lišice. Prodajalec bi utegnil imeti kupca še v spominu.«

»Najbrže so iz kake trgovine z gledališkimi potrebinami,« je menil Duggan. »Videl bom, kaj je moči storiti — a stojte, še nekaj mi prihaja na misel. Reklame, da utegne biti gospodični kakih ena in dvajset let?«

Najbrže so bile vse teh let, z gotovostjo pa ne morem trditi.

»Ako je zgodba resnična, bi bili torej vsi njihovi štirje skrbniki zagrešili ponesverbo. Morda se dá to ugotoviti po časniških novicah. Ali je vaše slano vanje še natanko v tistem stanju kakor ondan, ko so vas odvedle?«

»Natanko v tistem.«

»Tedaj bi vas spremlil, gospod, če dovolite, Morda je kje kaj obležalo. Vešče oko odkrije to in ono, česar navaden zemljan ne opazi. Tudi z vratarjem se pomenim, ali se mu ni kaj zazdelo sumljivo. Lepo, lepo, mislim, da vam lahko obljubim še v kratkem imena vaših ugrabiteljic.« V svesti si bližnjega uspeha si je veselo pomel roke. »Kje naj vas iščem prihodnje dni?«

»Ta teden v St. Michael's Courtu, prihodnji teden pa v Eilton Parku na Warwickshirskem, pri gospodu Gilbertu Summersu.«

